

7th International conference of young scientists

KHARKIV FORUM OF NATURAL SCIENCES

VII Міжнародна конференція молодих учених

ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ

16–17 травня 2024 р.

Харків 2024

Поповічук А.В., Мухіна О.Ю. ЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗПОДІЛ ШКІДЛИВИХ КОМАХ ТА КЛІЩІВ ЯБЛУНЕВИХ САДІВ ОКОЛИЦЬ СЕЛИЩА КРАСНОКУТСЬК БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ	223
Похильченко К.В. ВОДОПЛАВНІ ТА НАВКОЛОВІДНІ ПТАХИ ШТУЧНОГО ОЗЕРА МАКС-АЙТ-ЗЕ (М. ШТУТГАРТ, НІМЕЧЧИНА)	226
Прокопчик Д.М., Кузнєцова І.К. КЛІНІЧНІ ВИПАДКИ ЕНТЕРОБІОЗУ	228
Пушкар А.М., Маркіна Т.Ю. БІОЛОГІЧНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ ЗІ ШКІДНИКАМИ ЛІСУ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗАХИСТУ РОСЛИН.....	230
Пушкар С.В. ЕКОЛОГО-ФАУНІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРНІТОФАУНИ МГАРСЬКОГО МОНАСТИРЯ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ).....	232
Хрол І.О.. ЗИМУЮЧІ ПТАХИ РОДИНИ В'ЮРКОВІ (FRINGILLIDAE) В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	235
Шеховська А.Д. ВПЛИВ РЕКРЕАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ПТАХІВ В ПАРКАХ М. ХАРКОВА	236
Ярис О.О. ВИВЧЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ <i>VIBIO MARCI</i> L. З РОСЛИННІСТЮ У ЧУГУЇВСЬКОМУ РАЙОНІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	238
Ярис О.О. ЗИМОВИЙ АСПЕКТ УГРУПОВАНЬ ПТАХІВ ДОЛИНИ РІЧКИ СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ (ЧУГУЇВСЬКИЙ РАЙОН)	242
СЕКЦІЯ «МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ ТА БІОІНФОРМАТИКА»	244
Аветисян К.М. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ НЕСИНОНІМІЧНИХ ОДНОНУКЛЕОТИДНИХ ВАРІАНТІВ ГЕНА <i>FGF8</i> ЛЮДИНИ <i>IN SILICO</i>	244
Дєргачова А.М. БІОІНФОРМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПАТОГЕННИХ І ЙМОВІРНО ПАТОГЕННИХ ОДНОНУКЛЕОТИДНИХ ВАРІАНТІВ ГЕНА <i>ВМР4</i>	245
Кайсіна К.М. ПРОГНОСТИЧНА ОЦІНКА КЛІНІЧНОЇ ЗНАЧУЩОСТІ МІССЕНС-МУТАЦІЙ ГЕНА <i>TUBB4B IN SILICO</i>	246
Щєрбіна Є.О. АНАЛІЗ НЕСИНОНІМІЧНИХ ОДНОНУКЛЕОТИДНИХ ВАРІАНТІВ ГЕНА <i>CSNK2B IN SILICO</i>	247
СЕКЦІЯ «ХІМІЯ, БІОХІМІЯ, ФІЗИКА»	249
Halina Tkaczenko, Tetiana Tiupova, Anna Litovka, Oleksandr Lukash, Natalia Kurhaluk BIOMARKERS OF PROTEIN OXIDATION IN LIVER TISSUE OF ATLANTIC STURGEON (<i>ACIPENSER OXYRINCHUS OXYRINCHUS MITCHILL</i>) AFTER <i>IN VITRO</i> TREATMENT WITH EXTRACTS FROM THE ROOTS AND STEMS OF GREATER CELANDINE (<i>CHELIDONIUM MAJUS</i> L.)	249
Kabai D.S., Molnar K.A., Filep M.J. GROWTH AND PROPERTIES OF $K_2Cu(SO_4)_2 \times 6H_2O$ -BASED SINGLE CRYSTALS.....	253
Аксєонова Г.В., Косько А.А. РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНОГО СПЕКТРОФОТОМЕТРА НА ОСНОВІ ВЕБ-КАМЕРИ.....	254
Антонєвич М.М., Курас Л. Д. ЗНАЧЕННЯ МАГНІЮ У ХАРЧУВАННІ ЛЮДИНИ.	257

Пушкар С.В.
ЕКОЛОГО-ФАУНІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОРНІТОФАУНИ
МГАРСЬКОГО МОНАСТИРЯ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
e-mail: sonya18.0822048@gmail.com

Дослідження екологічних особливостей та моніторинг угруповань птахів Полтавської області, корисне підґрунтя для реалізації раціональної стратегії природокористування в умовах антропогенної трансформації та деградації природних угруповань [3].

Вивчення сезонних міграцій птахів є важливою складовою комплексних орнітологічних досліджень та щорічного моніторингу орнітофауни, особливо на територіях заповідників та національних парків [5; 6]. Міграційний період характеризується найвищими показниками видового різноманіття та чисельності птахів [8; 9]. До того ж, деякі птахи, в тому числі рідкісні види, реєструються лише під час весняного та осіннього прольоту [1; 7].

Дослідження міграції птахів особливо актуальні для Полтавської області, оскільки через Придніпровську низовину проходять важливі міграційні шляхи, особливо на лівобережжі басейну Дніпра. Крім того, Сульська затока є водно-болотним угіддям міжнародного значення (Рамсарським угіддям), що робить дослідження ще більш важливими і актуальними. Особливо важливі дослідження міграції птахів на території Мгарського монастиря, оскільки саме навесні спостерігається масовий проліт водоплавних та навколводних птахів та їх значні скупчення в заплаві річки Сула під час зупинок (рис. 1).

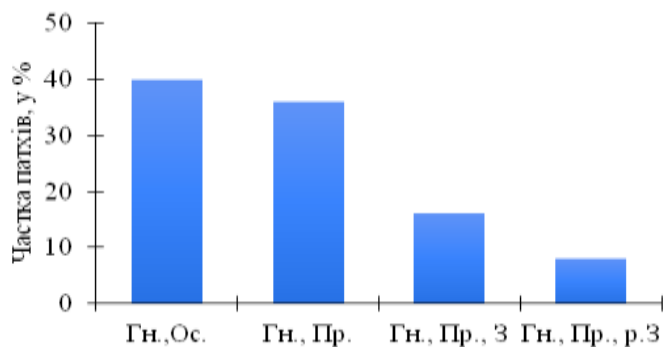

Рис. 1. Розподіл орнітофауни Мгарського монастиря за статусом перебування.

Наші дані показали, що за статусом перебування птахи, зареєстровані на території монастиря, розподіляються таким чином: гніздові, осілі – 10 (40 %), гніздові, перелітні – 9 (36 %), гніздові, перелітні, зимуючі – 4 (16 %), гніздові, перелітні, рідко зимуючі – 2 (8 %).

Осілі птахи, незалежно від змін сезонів року, живуть в одній і тій же місцевості. Значних переміщень вони не здійснюють. Перелітні птахи відлітають від місць гніздування на зимівлю за тисячі кілометрів і повертаються до них. Залишається у нас на зимівлю значна частина зерноїдних видів птахів, серед комахоїдних залишаються ті, які здатні хоча б частину часу можуть годуватися насінням або ягодами. Для багатьох видів, і не тільки водоплавних, принциповим є доступ до відкритої води, де завжди можна знайти поживні рослинні частини та все ще активних комах, рибу. Тому певна кількість видів залишається у нас на зимівлі, надаючи перевагу виживанню у мінливих умовах нашої зими небезпекам дальнього перельоту [2].

Внаслідок різноманіття природних та мікрокліматичних умов в різних екосистемах території Мгарського монастиря, сформувалась своєрідні орнітоценози, які включають птахів різноманітних екологічних груп (рис. 2).

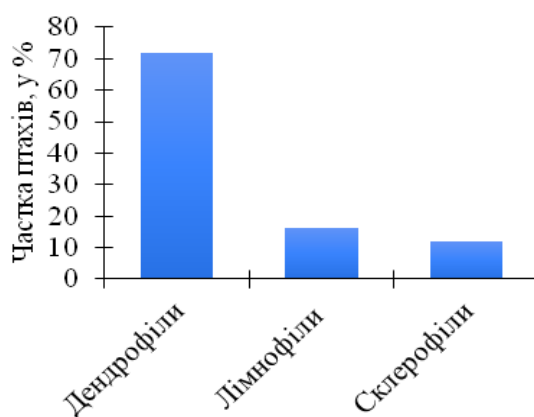

Рис. 2. Розподіл орнітофауни Мгарського монастиря за екологічною групою.

На території Мгарського монастиря, домінуючою біотопічною групою за кількістю видів були дендрофіли. До неї належать 18 видів, що склали 72 % від загальної їх кількості. Висока частка птахів дендрофільної групи, які беруть участь у формуванні орнітокомплексів досліджуваної території, вказує на існуючі зв'язки між зміненими та природними орнітоценозами. До цієї групи відносяться також види, які звичайно у природних біотопах займають узлісся, рідколісся, галявини. Але, зазвичай, ці птахи при гніздуванні потребують деревних насаджень. До лімнофільної групи належали 4 види, що склали 16 %. Зустрічі видів зазначеної групи, пов'язане зі ставом монастиря та прирічковими територіями, такими як р. Сула. Найменша частка видів (12 %), припадає на групу склерофілів – 3 види.

Завдяки значному видовому складу птахів на території Мгарського монастиря та прилеглих територій тут формується специфічний орнітокомплекс, який об'єднує представників різних еколого-фауністичних груп (рис. 3).

Рис. 3. Розподіл орнітофауни Мгарського монастиря за фауністичним комплексом.

У межах досліджуваної території у кількісному відношенні домінували представники неморального типу фауни – 6 видів, 24 %. Види, які представляють інші фауністичні групи становили дещо більше половини складу орнітонаселення, так наприклад пустельно-гірський тип, характерний для 5 видів, 20 %. Найрідше, серед птахів, зустрічались лиманний – 1 (4 %), бореальний – 1 (4 %) типи.

За типом гніздування переважали види, що гніздяться в кронах дерев 9 (36 %) та у дуплах відповідно. Птахи, що будують гнізда використовуючи антропогенні споруди становили 5 (20 %). Найменший відсоток серед гніздових видів склали птахи, що влаштовують гнізда в приземно-чагарниковому ярусі 1 (4 %) та чагарниках 1 (4 %) (рис. 4).

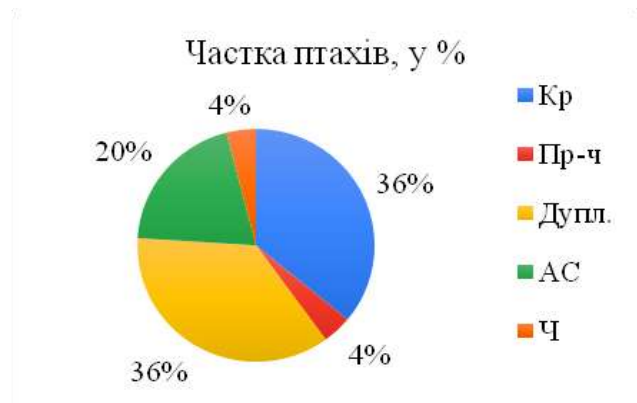

Рис. 4. Розподіл орнітофауни Мгарського монастиря за типом гніздування.

У роботі М.В. Причепа (2019) за типом гніздування переважали види, що гніздяться в кронах дерев (25 видів) та у дуплах і норах (22 види), що становили 27,8 та 24,4 % відповідно. Птахи, що влаштовують гнізда на землі, становили 16,7 % зареєстрованих видів. Найменший відсоток серед гніздових видів склали птахи, що влаштовують гнізда в антропогенних спорудах (7,8 %) та чагарях (4,4 %).

Список використаних джерел

1. Галущенко Н. М., Галущенко С. В. Видовий склад, динаміка та основні закономірності весняної міграції птахів на півночі Сумської області. Роботу виконала: Литвинова Юлія Сергіївна, учениця 11 класу Середино-Будської. 2015. 57 с.
2. Голіней Г. М. Річний цикл і сезонні явища в житті хижих птахів. *Сучасний рух науки* : тези доп. VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 4-5 квітня 2019 р. Дніпро, 2019. С. 229-231.
3. Пастушенко Н. С., Карлащук С. В. Екологічна структура угруповань булавовусих лускокрилих урбанізованих територій України. Тези XVII Всеукраїнської наукової on-line конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених з міжнародною участю «Сучасні проблеми екології» 15 квітня 2021 року. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. С. 67.
4. Причепа М. В. Сучасний стан орнітофауни дендропарку Олександрія. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Біологія»*. 2019. Вип. 33. С. 55-62.
5. Ярис О. О. Фенологія та біологія розмноження FICEDULA ALBICOLLIS (TEMMINCK) у штучних гніздівлях на території регіонального ландшафтного парку "Фельдмана Екопарк". *Біорізноманіття, екологія та експериментальна біологія: наук. журн. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди*. Харків : ХНПУ. 2021. № 1, Т. 23. С. 42–51.
6. Ярис О. О. Значення штучних гніздівель для птахів у підтриманні біотичного різноманіття біогеоценозів північного сходу України : дис. ... д-ра філософії : 091 – біологія / О. О. Ярис ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2022. – 348 с.
7. Dossman B. C., Rodewald A. D., Studds C. E., Marra P. P. Migratory birds with delayed spring departure migrate faster but pay the costs. *Ecology*. 2023 Feb;104(2):e3938.
8. Yarys O. O. To the reproduction biology of the Wryneck (*Jynx torquilla* Linnaeus, 1758) in artificial nests in Northeastern Ukraine. *Ecology and Noospherology*. 2021. Vol. 32(1). P. 61-67.
9. Yarys O., Chaplygina A., Kratenko, R. Breeding phenology of Common Redstart and its reproduction biology with artificial nests in Northeastern Ukraine. *Ornis Hungarica*. 2021. Vol., 29(2). P. 122-138.